Súd:	Mestský súd Košice
Spisová značka:	K2-12C/22/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu:	7219206814
Dátum vydania rozhodnutia:	09. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Petra Hrebíčková
ECLI:	ECLI:SK:MSKE:2024:7219206814.15

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Petrou Hrebíčkovou v spore žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. X, XXX XX D., zastúpený JUDr. Ján Cáfal, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Murgašova 3, 040 01 Košice, IČO: 45 607 338, proti žalovanej: Slovenská republika, zastúpená Generálnou prokuratúrou SR, so sídlom Štúrova 2, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16.500 eur s príslušenstvom

r o z h o d o l :

I. Žalovaná ja povinná zaplatiť žalobcovi titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 7.520 eur s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 17.020 eur od 27.6.2019 do zaplatenia v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
II. V prevyšujúcej časti náhrady nemajetkovej ujmy žalobu z a m i e t a .
III. Žalobcovi proti žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania o náhrade škody v rozsahu 82,44 %.
IV. Žalobcovi proti žalovanej p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania o nemajetkovej ujme v rozsahu 100 %.

a)

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou došlou súdu dňa 2.8.2019 domáhal nároku na náhradu škody ako aj nemajetkovej ujmy a to podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Žalobu skutkovo odôvodnil tým, že dňa 22.3.2016 mu bolo uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach odboru Kriminálnej polície sp. zn. ČVS: KRP-106/1-VYS-KE-2015 vznesené obvinenie za obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, jej držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), písm. d), ods. 2 písm. e) Trestného zákona. Proti uzneseniu o vznesení obvinenia podal žalobca sťažnosť dňa 29.3.2016, ktorú prokurátor zamietol. Uznesením Okresného súdu Košice II sp. zn. 4TP21/2016 zo dňa 25.3.2016 bol žalobca vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), písm. c) Trestného poriadku s tým, že väzba začala plynúť dňa 23.3.2016 o 8:30 hod. Jeho sťažnosť proti predmetnému uzneseniu zo dňa 30.3.2016 bola zamietnutá. Jeho väzba trvala od 23.3.2016 do 24.10.2016, kedy bol z väzby prepustený na slobodu. Dňa 22.9.2016 prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II podal na Okresný súd Košice II na žalobcu obžalobu pod sp. zn. 3PV249/16/8803. Trestné konanie bolo vedené na tunajšom súde pod sp. zn. 6T85/2016 a súd ho rozsudkom zo dňa 30.1.2018 podľa § 285 písm. c) Trestného poriadku spod obžaloby oslobodil, lebo nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný. Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 8To/49/2019 zo dňa 10.9.2018 odvolanie prokurátora Okresnej prokuratúry Košice II proti rozsudku sp. zn. 6T85/2016 zamietol. Oslobodzujúci rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 30.1.2018 a stal sa vykonateľným dňa 10.9.2018. Počas trestného konania vznikli žalobcovi náklady vynaložené na trovy právneho zastúpenia a to vo výške 6.977,91 eur, ktoré trovy právneho zastúpenia uhradil žalobca

právnemu zástupcovi JUDr. Cáfalovi a JUDr. Vankovi. Počas pobytu žalobcu vo väzbe bol tento nútený vynaložiť výdavky vo výške 966,10 eur, ktoré by pri svojom pobyte na slobode zaplatiť nemusel. Zároveň si žalobca uplatnil aj nárok na náhradu škody v podobe sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 5.267,60 eur, ako aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a to vo výške 26.000 eur.

2. Žalovaná vo vyjadrení k žalobe namietala, že žalobca nepreukázal existenciu nezákonného rozhodnutia, či nesprávneho postupu, na základe ktorého by mu prináležal nárok na náhradu škody v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. a to z toho dôvodu, že právoplatné rozhodnutie (uznesenie o vznesení obvinenia), ktorým bola škoda spôsobená, nebolo doposiaľ zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť. Poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 163/2013 zo dňa 11.11.2013, podľa ktorého vydanie uznesenia o vznesení obvinenia nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné, resp. za odporujúce zákonu iba z dôvodu, že v čase jeho vydania, existujúca pravdepodobnosť v spáchaní určitého skutku konkrétnou osobou, sa neskôr z rôznych dôvodov nepotvrdila. Ďalej namietala náhradu skutočnej škody a to v podobe trov obhajoby JUDr. Cáfalom v predmetnom trestnom konaní vo výške 5.077,91 eur a vo výške 1.900 eur za trovy obhajoby JUDr. Vankom. Namietla aj úkon právnej pomoci za prevzatie a prípravu zastúpenia JUDr. Cáfalom vo výške 500 eur, z hľadiska ich opodstatnenosti, účelnosti ako aj vynaloženia deklarovaných trov právneho zastúpenia. Rovnako namietala náklady vynaložené žalobcom vo väzbe v sume 966,10 eur s odôvodnením, že takéto výdavky by žalobca vynaložil aj v bežnom živote počas obdobia jeho väzobného stíhania.

3. K náhrade škody na zdraví v podobe sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 5.267,60 eur žalovaná uviedla, že žalobca nepreukázal príčinnú súvislosť medzi trestným stíhaním a vznikom diagnostického psychického ochorenia. Zároveň rozporovala aj výšku náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 26.000 eur, ktorú nepovažovala za dostatočne preukázanú. Žalovaná namietala aj to, že pokiaľ žalobca tvrdil, že viedol riadny a usporiadaný život, tak tomu tak nie je, vzhľadom na to, že bol konzumentom marihuany, ktorú kupoval a užíval deväť až desať rokov, a táto je zaradená do prvej skupiny omamných látok v zmysle zákona č. 139/1998 Z.z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch.

4. Súd na pojednávaní uznesením vylúčil nárok žalobcu na zaplatenie sťaženia spoločenského uplatnenia vo výške 5.267,60 eur s príslušenstvom na samostatné konanie.

5. Súd vo veci rozhodol rozsudkom (v poradí prvým) č.k. 12C/22/2019-280 zo dňa 1.2.2023, ktorý na odvolanie žalobcu proti výroku o zamietnutí žaloby v časti prevyšujúcej náhradu nemajetkovej ujmy (16.500 eur s prísl.) odvolací súd uznesením sp. zn. 3Co/100/2023 zo dňa 11.4.2024 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd v predmetnom uznesení vytkol súdu prvej inštancie, že nie je zrejmé, ako súd posúdil skutkové tvrdenia, právne argumenty žalobcu ohľadne požadovanej výšky nemajetkovej ujmy, že sa nezaoberal argumentáciou žalobcu ohľadne výkonu samotnej väzby. Okrem toho z rozhodnutia nebolo zrejmé, na základe čoho sa dôvodmi súdu „zdala byť“ výška nemajetkovej ujmy vo vzťahu k nezákonnému trestnému stíhaniu vo výške 2.000 eur a na základe čoho dospel súd k záveru o primeranosti a dôvodnosti náhrady nemajetkovej ujmy titulom nezákonnej väzby vo výške 7.500 eur. Zároveň pochybenie súdu spočívalo v tom, že opomenul rozhodnúť o trovách konania.

6. Predmetom konania tak po zrušení rozsudku v zamietavej časti náhrady nemajetkovej ujmy nad 9.500 eur zostal nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 16.500 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % zo sumy 26.000 eur od 27.6.2019 do zaplatenia.

7. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov tvoriacich obsah spisu, oboznámením vyšetrovacieho spisu, výsluchom žalobcu a svedkov, konkrétne priateľky žalobcu, jeho matky, otca a zistil tento skutkový stav:

8. Z uznesenia o vznesení obvinenia zo dňa 22.3.2016 Krajského riaditeľstva Policajného zboru, odboru Kriminálnej polície sp. zn. KČVS KRP106/1-VYS-KE-2015 mal súd preukázané, že dňa 21.10.2015 bolo začaté trestné stíhanie a dňa 22.3.2016 bolo žalobcovi vznesené obvinenie za obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania alebo obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1, písm. a), písm. d), ods. 2, písm. e) Trestného zákona. Sťažnosť žalobcu zo dňa 29.3.2016 voči predmetnému uzneseniu prokurátor dňa 29.3.2016 zamietol.

9. Z uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 4Tp 21/2016 zo dňa 25.3.2016 mal súd preukázané, že žalobca bol vzatý do väzby. Väzba začala plynúť od 23.3.2016 od 8:30 hodiny, pričom sťažnosť žalobcu zo dňa 30.3.2016 voči predmetnému uzneseniu bola zamietnutá. Žalobca bol prepustený na slobodu dňa 24.10.2016. Väzba tak trvala sedem mesiacov a jeden deň.

10. Dňa 22.9.2016 podal prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II obžalobu sp. zn. 3Pv 249/16/8803 voči žalobcovi za obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania alebo obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1, písm. a), písm. d), ods. 2, písm. e) Trestného zákona.

11. Z rozsudku Okresného súdu Košice II sp. zn. 6T/85/2016 zo dňa 30.1.2018 súd zistil, že žalobca bol spod žaloby oslobodený, nakoľko nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný. Proti predmetnému rozsudku podal prokurátor odvolanie, ktoré bolo uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8To/49/2018 zo dňa 10.9.2018 zamietnuté.

12. Zo správy z psychologickej ambulancie zo dňa 22.10.2018 E. F. A., PSYCHOTOP, s.r.o., Poštová 15, Košice vyplynulo, že žalobca je liečený pre zníženú činnosť štítnej žľazy, tri mesiace bol vedený na psychiatrickej ambulancii pre agorafobiu s panickou poruchou. Zo záveru tejto anamnézy vyplynulo, že žalobca je citlivá a senzitívna osobnosť sociálne ťažšie adaptabilná, neistá. V popredí je znížená, značná anxita a jej fyziologické prejavy ako aj anticipačná úzkosť, agorafóbia a mierne depresívne symptómy.

13. Zo správy G. H. E. zo dňa 5.9.2017 vyplýva, že žalobca je hodnotený pre subkolinickú hypotyreózu pri lymfocytárnej tyreoiditíde a bola mu naordinovaná liečba Euthyrox.

14. Zo správy neštátnej psychiatrickej ambulancie MONESA s.r.o., Poliklinika KVP, Cottbuská 13, Košice súd zistil, že žalobcovi bola na základe vyšetrenia stanovená G. I. I. diagnóza agorafóbia s panickou poruchou.

15. Z výpisu zo živnostenského registra žalobcu mal súd preukázané, že tento mal v čase od 4.11.2016 do 4.11.2019 pozastavenú činnosť v predmete podnikania- sprostredkovateľská činnosť v oblasti obchodu.

16. Zo žiadosti žalobcu zo dňa 15.5.2019 súd zistil, že požiadal Generálnu prokuratúru SR o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody spôsobenú pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím. Z listu Generálnej prokuratúry SR zo dňa 20.6.2019 súd zistil, že žalobcovi bolo oznámené, že neboli zistené zákonné podmienky pre uspokojenie jeho nároku na náhradu škody uplatneného v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku v zmysle ustanovenia § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.

17. Z výpovede žalobcu súd zistil, že tento bol vzatý do väzby šesť mesiacov potom, ako bol spáchaný skutok. Sedem mesiacov bol vo väzbe a to veľmi ovplyvnilo jeho život. Bol v prísnom režime. Bol to uzatvorený režim, bol na cele sám, bol to pre neho šok. Narušilo to celkovo jeho život. Označiť za neľudské, by to bolo slabé slovo. Vo väzbe vzhľadom na skutok, pre ktorý bol stíhaný a to obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, bol s inými spoluväzňami, ktorí boli odsúdení za najťažšie trestné činy, od vrážd po ublíženia na zdraví, organizované zločiny, a teda v tejto cele bol umiestnený aj s recidivistami. Uvedené trestné stíhanie, ale aj samotná väzba sa podpísali na jeho psychickom zdraví ako aj na fyzickej kondícii. Po prepustení z väzby mal veľkú svalovku, bol zoslabnutý, nevedel poriadne ani chodiť. Len počas svojho pobytu vo väzbe zaznamenal šesť pokusov o samovraždu, pričom pri jednom takomto pokuse bol aj svedkom, keď sa v cele oproti nemu chcel chlapec obesiť na okne, pričom potom ako ho príslušníci ZVJS zviazali, tak ho začali kopať do brucha a hovorili mu nech prestane simulovať. Ďalej uviedol, že sedem mesiacov nemal žiaden fyzický kontakt s priateľkou, nakoľko bol v sprísnenom režime a štyrikrát za ten čas mal povolenú návštevu, aj to len cez sklenenú stenu. V dôsledku práve týchto podmienok väzby sa u neho rozvinula agorafóbia s panickou poruchou, nakoľko zle znášal stiesnené a preplnené priestory. Po pobyte vo väzbe sa u neho objavili aj problémy so štítnou žľazou, pričom lekár mu povedal, že sú dve príčiny vzniku tohto ochorenia, jednou je genetický ráz, avšak vzhľadom na to, že nikto netrpí na tento typ ochorenia v jeho rodine, prichádza do úvahy druhá príčina, a táto môže byť spôsobená extrémnym stresom. Ohľadne rodinných vzťahov žalobca uviedol, že bolo veľmi ťažké rodičom vysvetliť, prečo bol vlastne stíhaný. Mama prekonala srdcovú príhodu kvôli tomu, že išiel do väzby. Celkovo sa vzťahy naštrbili. Dodnes sa ho rodičia neustále

pýtajú a kontrolujú ho, kde bol a s kým trávil čas. Tieto vzťahy ochladli a sú dni, keď neprehovoria spolu ani slovo. Ohľadne vzťahu ku svojej priateľke žalobca uviedol, že s ňou nemal kontakt sedem mesiacov a to spôsobilo, že si už napokon nezaložili rodinu, ktorú však plánovali pred jeho vzatím do väzby. Ďalej sa to prejavilo v tom, že sú obidvaja depresívnejší. Ďalším následkom bolo, že predtým mal veľa priateľov, avšak po prepustení z väzby sa stretáva s dvoma. Ohľadne pracovného života žalobca vypovedal, že pracoval ako realitný maklér pred vzatím do väzby. Avšak Košice sú malý trh, ihneď po jeho vzatí do väzby, sa to rozchýrilo a ľudia z tohto fachu sa od neho odkláňali. Jeho profesionálna činnosť ako makléra skončila a bol vedený aj na úrade práce. Samotná väzba sa prejavila aj na vzťahu s jeho starou mamou, za ktorou pravidelne pred vzatím do väzby chodil, pravidelne ju navštevoval spolu so svojím otcom. Avšak po jeho vzatí do väzby, otec sa to pokúšal vysvetliť starej mame, ale táto to veľmi ťažko znášala. A aj keď bol už žalobca oslobodený od obžaloby, jeho stará mama v tom čase trpela stareckou demenciou a už nevedela pochopiť, čo znamená byť oslobodený a v jej očiach zostal stále ten obvinený. Z jeho výpovede ďalej vyplynulo, že po prepustení z väzby začal študovať na UPJŠ na Právnickej fakulte v Košiciach a v súčasnosti je v treťom ročníku. Užívanie marihuany nepoprel, uviedol, že to bolo sem-tam na nejakej párty, kde si dali s priateľmi marihuanu, avšak presné rozpätie koľko rokov marihuanu užíval uviesť nevedel.

18. H. I. B. (otec žalobcu) vo svojej výpovedi uviedol, že mu bolo oznámené telefonicky, že žalobca bol vzatý do väzby a hrozí mu pätnásťročný trest za obzvlášť závažný zločin. Odvtedy mal problém s tlakom a srdcom. Jeho syn mu opisoval katastrofálne podmienky vo väzbe, čo sa týka hygieny. Okrem toho mal neustále svedok v hlave, prečo bol vzatý jeho syn do väzby a po prepustení po siedmich mesiacoch sa neustále hádali z dôvodu, kde je pravda, či žalobca niečo spáchal. Predtým mali pohodový vzťah, často spolu chodili na záhradu, pomáhal mu s nákupom, avšak po tomto prepustení sa žalobca utiahol, má zrejme z toho psychickú traumu. Bojí sa veľkých priestorov a často je doma tichá domácnosť. Zanechalo to na všetkých príslušníkoch rodinnej domácnosti psychické následky. Otec ďalej uviedol, že pred trestným stíhaním nemal žalobca žiadne zdravotné problémy. K vzťahu žalobcu a jeho priateľky uviedol, že predtým to bol pohodový pár, ktorý sa často smial, avšak po prepustení z väzby sa často títo dvaja naťahovali. Svedok ďalej uviedol, že žalobca bol pred vzatím do väzby riadne zamestnaný. K financovaniu trov právneho zastúpenia žalobcom v trestnom konaní svedok poukázal na to, že tieto financie platil on a po návrate z väzby mu ich žalobca vrátil.

19. Svedkyňa A. D. J. vo svojej výpovedi uviedla, že so žalobcom sú spolu takmer deväť rokov. Prvýkrát, keď bol vzatý do väzby, ho mohla navštíviť cez sklo. Bol to veľmi zlý pohľad. Bol schudnutý, schradnutý a vystresovaný. Snažila sa ho utešovať, ale žila v strachu o neho, ako to zvládne fyzicky aj psychicky. Po prepustení z väzby bol vo veľmi zlom psychickom e a fyzickom stave, prešiel niekoľko sto metrov k svojmu advokátovi a mal svalovku. Bol skleslejší, bol depresívnejší, bola mu diagnostikovaná agorafóbia s panickou poruchou. Predtým ako bol vzatý do väzby žili spoločensky, navštevovali mestá, vianočné trhy, avšak potom sa to zmenilo a už nechodili často von ani s kamarátmi, pretože niektorí s ním prerušili kontakty. Celá tá situácia sa podpísala na ich vzťahu. Predtým plánovali spoločný život, spoločné bývanie, založenie rodiny, k čomu však do dnešného dňa nedošlo. Nebývajú spolu a nemajú založenú rodinu. Väzba mala negatívny vplyv nielen na stav žalobcu, ale v dôsledku stresu sa u svedkyne rozvinuli hormonálne poruchy. Rovnako sa pobyt vo väzbe odrazil aj na ich sexuálnom živote, ktorý nebol už tak frekventovaný ako pred vzatím žalobcu do väzby. Svedkyňa ďalej uviedla, že má vedomosť, že žalobca má po prepustení z väzby problémy so štítnou žľazou. Všimla si, že užíva nejaké tabletky.

20. Z výsluchu svedkyne G. B. (matky žalobcu) súd zistil, že žalobca jej oznámil, že bol vzatý do väzby, keď mala ísť svedkyňa svedčiť v predmetnom trestnom konaní. Veľmi zle to znášala. Bola ho dva až trikrát navštíviť vo väzbe. Všimla si, že rapídne schudol, bol mĺkvy. Väzba v trvaní sedem mesiacov sa odrazila aj na jeho psychickom a fyzickom zdraví. V dôsledkustrachu z uzatvorených priestorov (agorafóbia), ktorá u žalobcu nastúpila po prepustení z väzby, jej už žalobca nechodí tak často pomáhať s nákupmi. Rovnako má žalobca aj chronický problém so štítnou žľazou.

21. Súd predmetný spor právne posúdil podľa nasledujúcich právnych predpisov:

22. Podľa § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, zodpovednosť za škodu podľa tohto zákona sa vzťahuje na škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona a na škodu

spôsobenú nesprávnym úradným postupom odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona. Citovaný zákon nadobudol účinnosť dňa 1.7.2004 (článok VI. zákona).

23. Podľa § 1 citovaného zákona, tento zákon upravuje:
a) zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci,
b) zodpovednosť obce a vyššieho územného celku (ďalej len „územná samospráva“) za škodu spôsobenú orgánmi územnej samosprávy pri výkone samosprávy,
c) predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a právo na regresnú náhradu.

24. Podľa § 2 citovaného zákona, na účely tohto zákona:
a) výkon verejnej moci je rozhodovanie a úradný postup orgánov verejnej moci o právach právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb,
b) orgán verejnej moci je:
· štátny orgán,
· orgán územnej samosprávy, verejnoprávna inštitúcia, orgán záujmovej samosprávy, fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorým zákon zveril výkon verejnej moci.

25. Podľa § 3 ods. 1 citovaného zákona, štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona pri výkone verejnej moci:
a) nezákonným rozhodnutím,
b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,
c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrením alebo rozhodnutím o väzbe, alebo
d) nesprávnym úradným postupom.

26. Zodpovednosti podľa ods. 1 sa nemožno zbaviť.

27. Podľa § 5 ods. 1 citovaného zákona, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

28. Podľa § 6 ods. 1 citovaného zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

29. Podľa § 8 ods. 5 citovaného zákona, právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak
a) bolo proti nemu zastavené trestné stíhanie,
b) bol oslobodený spod obžaloby alebo
c) vec bola postúpená inému orgánu.

30. Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 a 2 citovaného zákona, nárok na náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku („žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

31. Vzhľadom k tomu, že citované rozhodnutie bolo vydané po účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (1.7.2004) vychádzajúc z prechodného ustanovenia § 27 ods. 1 citovaného zákona, súd po právnej stránke predmetnú vec posúdil podľa tohto zákona. Základnými predpokladmi zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci v prípade nezákonného rozhodnutia sú existencia nezákonného rozhodnutia vydaného orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, existencia škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody.

32. Pokiaľ ide o nezákonné rozhodnutie, súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcu, že vydanie oslobodzujúceho rozsudku má rovnaké dôsledky, ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania vznesení obvinenia pre nezákonnosť, čo je základná podmienka pre uplatnenie práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Tak ako to vyplýva z dikcie ustanovenia § 6 ods. 1 citovaného zákona, predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je predovšetkým existencia nezákonného rozhodnutia, t.j. takého rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom. Zodpovednosť štátu je podmienená využitím riadnych opravných prostriedkov smerujúcich proti nezákonnému rozhodnutiu. Vznik tejto zodpovednosti ďalej predpokladá, že sa nezákonné rozhodnutie zrušilo, teda zbavilo právoplatnosti preskúmavanej veci. Žalobca svoj nárok na náhradu škody odvodzoval jednak z uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré neúspešne napadol sťažnosťou ako aj z dôvodu rozhodnutia o vzatí do väzby, pričom jeho sťažnosť bola zamietnutá. Tieto uznesenia teda považoval za nezákonné, lebo trestné stíhanie proti nemu nemalo byť vôbec vedené. Spáchanie skutkov, z ktorých bol obvinený, nebolo preukázané. Keďže uznesenie o vznesení obvinenia nebolo pre nezákonnosť zrušené podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona, bolo potrebné zaoberať sa otázkou, či oslobodenie spod obžaloby môže mať z hľadiska ustanovenia § 6 citovaného zákona rovnaký význam ako jeho zrušenie pre nezákonnosť.

33. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Súdna judikatúra systematickým a logickým extenzívnym výkladom dospela k záveru, že ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal, a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobnej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Skutočnosť, že nedošlo (resp., objektívne nemohlo dôjsť) k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie na tom nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na správnosť alebo nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok celého trestného stíhania. Zhrnúc uvedené, súd konštatuje, že v danom prípade je splnená prvá základná podmienka pre záver o zodpovednosti štátu.

34. Podľa ustanovenia § 17 ods. 1 citovaného zákona uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

35. Podľa ustanovenia § 17 ods. 2 citovaného zákona v prípade ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

36. Podľa § 17 ods. 3 citovaného zákona výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ods. 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na:
· osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje,
· závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
· závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
· závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

37. Podľa ustanovenia § 18 ods. 1 citovaného zákona náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

38. Podľa ustanovenia § 18 ods. 3 citovaného zákona súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prekovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

39. Podľa § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.

40. Čo sa týka existencie škody a príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím ako ďalších dvoch podmienok zodpovednosti štátu z ustálenej judikatúry vyplýva, že ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činnom v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, fyzická osoba vynaložila náklady na trovy obhajoby smerujúce k odstráneniu nežiaducich právnych následkov na obvineného, štát zodpovedá za takto vzniknutú škodu a to bez ohľadu na skutočnosť, či v trestnom konaní bol obvinenému obhajca ustanovený alebo či si ho zvolil sám. Samozrejme treba vždy skúmať, či trovy obhajoby boli v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní, ktoré nie je v súlade so zákonom, totiž môže vyvolať zo strany obhajoby procesné úkony smerujúce na odstránenie nežiaducich právnych dôsledkov na obvineného, ktoré by v prípade správneho rozhodnutia neboli potrebné. Takéto rozhodnutia môžu byť príčinou vzniku trov za úkony obhajoby v záujme obvineného a náklady vynaložené na ne sú v príčinnej súvislosti s nezákonnými rozhodnutiami, lebo boli týmito rozhodnutiami vyvolané. Uvedené znamená, že jednotlivé úkony vykonané obhajcom na účelnú obranu obvineného sú podmienené úkonmi a rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní.

41. Rozsudok súdu prvej inštancie čo do výroku I. o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 7.246,56 eur s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 7.246,56 eur od 28.6.2019 do zaplatenia, nebol odvolaním napadnutý a nadobudol právoplatnosť dňa 28.6.2023 a vykonateľnosť dňa 1.4.2023.

42. Pri posudzovaní existencie škody vo forme nemajetkovej ujmy, súd v danej veci vychádzal z nasledovných princípov: Zmysel právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu má spočívať v tom, aby každá škoda spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola primerané odčinená. Ustanovenie § 17 ods. 2, zákona č. 514/2003 Z.z. zakladá nárok poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy a to bez ohľadu na to, či zároveň vznikla škoda (skutočná škoda či ušlý zisk). Nemajetková ujma prestavuje zásah do inej než majetkovej sféry poškodeného (nie je spojená so znížením majetkového stavu, či jeho nezvýšením, hoci bolo predpokladané) a vedľa nepriaznivých dôsledkov vyvolaných dĺžkou trestného stíhania, môže zahŕňať aj iné negatívne dopady nesprávneho úradného postupu, či nezákonného rozhodnutia najmä do osobnostnej integrity poškodeného. Peňažná kompenzácia je v zákone označená za spôsob subsidiárneho odškodnenia, ktorá nastupuje vtedy, ak nie je možné vzniknutú nemajetkovú ujmu nahradiť inak, t.j. kedy dostačujúcim prostriedkom nápravy by nebolo len obyčajné konštatovanie porušenie práva. I keď výška zadosťučinenia (nemajetkovej ujmy) v peniazoch je predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Nemožno priznávať neprimerané, či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených ústavov Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach, napr. ujmy na zdraví, či dokonca živote bagatelizovať (Najvyšší súd SR, sp.zn. 4Cdo171/2005). Súdy pri určení konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, musia vždy zohľadňovať nielen primeranosť k iným finančným kompenzáciám, ale naďalej prihliadať na zákonné kritéria a to najmä na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolností, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení (§ 17 ods. 3, písm. a) až d), ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., Najvyšší súd SR sp.zn. 2Cdo 68/2017 zo dňa 31.1.2019).

43. Nemajetková ujma vzniká samotným porušením základných práv a slobôd fyzickej osoby nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom. Ide o stav mysle poškodenej osoby, ktorý sa preukazuje empaticky, a to určitým vcítením sa do pozície trestne stíhaného človeka, hoci možno ujmu v dôsledku trestného stíhania na základe nezákonného rozhodnutia spočívajúcu v neistote, obavách, frustrácii poškodeného ohľadne výsledku konania je možné objektívne prezumovať, pretože každá fyzická osoba v podobnej situácii by ju objektívne pociťovala, avšak posudzovanie, či ide o ujmu nepatrnú alebo značnú v zmysle kritérií upravených ustanovení § 17 ods. 3, zákona č. 514/2003 Z.z. je už ale predmetom ďalšieho dokazovania, kedy je na poškodenom, aby svoje tvrdenia o existencii takých relevantných skutočností, ktoré umocňujú hĺbku zásahu alebo významne ovplyvňujú jeho životnú situáciu v konaní hodnoverne preukázal.

44. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy titulom nezákonnej väzby, súd predovšetkým vzal do úvahy to, že žalobca bol celkovo vo väzbe 216 dní, z toho jeden deň bez akéhokoľvek právneho titulu. Zvyšných

215 dní bol vo väzbe s prísnym uzatvoreným režimom, kedy mal vychádzku len 1 hodinu za deň, bol najskôr na cele sám, bol to pre neho šok, narušilo to celkovo jeho život. Podmienky vo väzbe označil žalobca za neľudské, bol v nej s inými spoluväzňami, ktorí boli odsúdení za najťažšie trestné činy, od vrážd po ublíženia na zdraví, organizované zločiny, a teda v tejto cele bol umiestnený aj s recidivistami. Väzba sa podpísala na jeho psychickom zdraví ako aj na fyzickej kondícii. Počas umiestnenia vo väzbe rapídne schudol, po prepustení z väzby mal veľkú svalovku, bol zoslabnutý, nevedel poriadne ani chodiť. Len počas svojho pobytu vo väzbe zaznamenal šesť pokusov o samovraždu, pričom pri jednom takomto pokuse bol aj svedkom, keď sa v cele oproti nemu chcel chlapec obesiť na okne, pričom potom ako ho príslušníci ZVJS zviazali, tak ho začali kopať do brucha a hovorili mu nech prestane simulovať. Sedem mesiacov vo väzbe nemal žiaden fyzický kontakt s priateľkou, nakoľko bol v sprísnenom režime a štyrikrát za ten čas mal povolenú návštevu, aj to len cez sklenenú stenu. V dôsledku práve týchto podmienok väzby sa u neho rozvinula agorafóbia s panickou poruchou, nakoľko zle znášal stiesnené a preplnené priestory. Po pobyte vo väzbe sa u neho objavili aj problémy so štítnou žľazou, pričom lekár mu povedal, že sú dve príčiny vzniku tohto ochorenia, jednou je genetický ráz, avšak vzhľadom na to, že nikto netrpí na tento typ ochorenia v jeho rodine, prichádza do úvahy druhá príčina, a táto môže byť spôsobená extrémnym stresom. Samotná väzba sa prejavila aj na vzťahu s jeho starou mamou, za ktorou pravidelne pred vzatím do väzby chodil, pravidelne ju navštevoval spolu so svojím otcom. Avšak po jeho vzatí do väzby, otec sa to pokúšal vysvetliť starej mame, ale táto to veľmi ťažko znášala. A aj keď bol už žalobca oslobodený od obžaloby, jeho stará mama v tom čase trpela stareckou demenciou a už nevedela pochopiť, čo znamená byť oslobodený a v jej očiach zostal stále ten obvinený. Samotný zákon č. 514/2003 Z.z. nestanovuje sumu, ktorou by sa mala odškodniť nezákonná väzba. Konkrétnejší návod a komparáciu ohľadom náhrady nezákonného zadržania a väzby poskytol Najvyšší súd Českej republiky v rozsudku sp. zn. 30 Cdo 2357/2010, kedy oslovil viaceré signatárske štáty Dohovoru ohľadom výšky náhrady, ktorú v tomto prípade poskytujú (v súvislosti s porušením čl. 5 ods. 1 Dohovoru). Za relevantné kritériá, s ohľadom na judikatúru ESĽP, v tomto prípade pomenoval povahu trestnej veci (najmä typovú závažnosť trestného činu), celkovú dĺžku obmedzenia osobnej slobody a následky v osobnej sfére poškodeného. Najvyšší súd ČR, vychádzajúc z úrovne odškodnenia iných európskych štátov, ako aj z lokálnych pomerov životnej úrovne, dospel k záveru, že primeranou čiastkou za deň trvania väzby je suma v od 500 Kč (20,54 €) do 1 500 Kč (61,61 €). Vzhľadom na prísny režim väzby, jej trvanie 215 dní, na následky väzby tak na fyzickom aj psychickom zdraví žalobcu, ktoré vyplynuli z dokazovania, súd považoval za primeranú sumu odškodnenia za 215 dní nezákonnej väzby 12.900 eur, čo za jeden deň väzby predstavuje 60 eur. Zároveň však za jeden deň väzby, v ktorej žalobca strávil (navyše) bez akéhokoľvek právneho titulu, považoval súd za dôvodne a primerané priznať mu dvojnások sumy 60 eur, teda 120 eur. Celkovo tak nárok na náhradu nemajetkovej ujmy predstavuje sumu 13.020 eur. Takto priznaná výška náhrady je adekvátnou spôsobenej ujme výkonom väzby a zodpovedá tiež ustálenej súdnej praxi. Finančné odškodnenie bolo v danom prípade stanovené podľa celkovej dĺžky obmedzenia osobnej slobody, keďže časové súvislosti sú podľa názoru súdu objektívne vyjadriteľným kritérium pre posúdenie odškodnenia. Cieľom priznania tohto odškodnenia je satisfakcia pre žalobcu, ktorého osobnostné právo bolo výkonom väzby porušené a to predovšetkým so zreteľom nato, že tento zásah obyčajne nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu. Podľa názoru súdu priznanie finančného odškodnenia žalobcovi vo výške 13.020 eur je účinným prostriedkom na zmiernenie nepriaznivého následku neoprávneného zásahu, ktorým bol výkon väzby. Pre priznanie primeraného zadosťučinenia za výkon väzby sa nevyžaduje existencia preukázania následkov zásahu, stačí len samotná spôsobilosť privodiť ujmu na osobnostných právach. Výkonom väzby totiž preukázateľne vznikla žalobcovi ujma, spočívajúca v porušení jeho základných občianskych práv, predovšetkým straty slobody a súkromia.

45. Pri posudzovaní miery, akou bola v dôsledku trestného stíhania znížená dôstojnosť a vážnosť osoby navrhovateľa v spoločnosti, súd vychádzal z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal v osobnom, rodinnom, spoločenskom a pracovnom prostredí navrhovateľa. Táto reakcia bola zrejmá z výpovedi žalobcu, jeho blízkych rodinných príslušníkov (priateľky, mamy, otca). V súdenom prípade je potrebné vziať na zreteľ to, že žalobca pred začatím trestného stíhania viedol riadny život, pracoval ako realitný maklér. To že bol konzumentom marihuany nemôže túto skutočnosť spochybniť, nakoľko nebol predtým súdne trestaný. Navyše žalobca bol nezákonne trestne stíhaný za obzvlášť závažný zločin, za ktorý mu hrozil značne vysoký trest 10 až 15 rokov, pričom počas toto trestného stíhania bola obmedzená jeho osobná sloboda, u žalobcu nastúpili psychické i fyzické problémy, ako úzkosti, strach z uzatvorených priestorov (agorafóbia), ale aj problémy so štítnou žľazou, ktoré pred trestným stíhaním nemal. Z výpovede samotného žalobcu, ale aj jeho rodičov a priateľky mal súd preukázané, že trestné stíhanie sa výrazne prejavilo v ich rodinných vzťahoch, a to tým, že žalobca sa uzavrel do seba, menej komunikuje,

má problém ísť s rodičmi pomôcť im s nákupmi kvôli strachu s uzatvorených priestorov. Rodičia ho častejšie kontrolujú. Priateľka žalobcu ďalej poukázala aj na to, že žalobca prestal chodiť medzi ľudí, zúžil sa okruh jeho priateľov, má úzkosti, je depresívnejší, užíva lieky na štítnu žľazu a navštívil aj psychológa. Otec žalobcu potvrdil, že pred trestným stíhaním mal žalobca s partnerkou harmonický vzťah, avšak po skončení trestného stíhania sa častejšie hádajú. Trestné stíhanie sa negatívne prejavilo aj na zdraví otca žalobcu, ktorý má vysoký krvný tlak, ako aj u jeho matky, ktorá je onkologickou pacientkou. Súd vzal do úvahy aj dĺžku trestného stíhania, ktoré trvalo takmer tri roky (29 mesiacov), pričom zasiahlo do jeho vzťahov s blízkymi príbuznými. S priateľkou pôvodne plánovali založiť rodinu, avšak v súčasnosti po skončení trestného stíhania, nemajú túto potrebu. Žalobca uviedol, že sa uzavrel do seba, pričom sa u neho prejavili aj problémy so zdravým, so štítnou žľazou, na ktorú už bude brať lieky celý život, ďalej sa prejavil aj strach z otvorených priestorov. Je depresívnejší, stratil množstvo priateľov. Je teda zrejmé, že trestné stíhanie zanechalo hlboké stopy na samotnom žalobcovi, či už na jeho fyzickom alebo psychickom zdraví, na jeho rodinných vzťahoch, ktoré sa do značnej miery narušili. Pokiaľ ide o tvrdenie žalobcu, že pred začatím trestného stíhania vykonával činnosť realitného makléra a po skončení trestného konania ju už nemohol vykonávať, nakoľko sa rýchle rozšírilo, že sa viedlo trestné konanie, túto skutočnosť žalobca nepreukázal relevantnými dôkazmi, jeho trestné stíhanie nebolo rozširované, napr. medializáciou.

46. Súd je toho názoru, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť žalobcu v spoločnosti, resp. jeho ľudská dôstojnosť. Uvedené potvrdzujú skutočnosti, tvrdené tak žalobcom, ako jeho rodinnými príslušníkmi. Trestné stíhanie spojené s obmedzením osobnej slobody v danom prípade bolo neoprávneným zásahom značnej intenzity a rozsahu, ktoré znížili značne ľudskú dôstojnosť žalobcu, pričom ujmu by ako závažnú pociťoval každý na jeho mieste. Súd sa teda prikláňa k všetkým tvrdeným a preukázaným skutočnostiam majúcim následky v súkromnom živote žalobcu, jeho rodinných vzťahoch, ktoré zároveň sú v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním trvajúcim 29 mesiacov a teda mu patrí nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Napokon náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné odstrániť inak, ako priznaním zadosťučinenia vo forme finančnej náhrady. Žalobcovi napokon doposiaľ nikto neposkytol ani len morálne zadosťučinenie vo forme ospravedlnenia. V demokratickom štáte je neprípustné, aby nebolo priznané odškodnenie nemajetkovej ujmy osobe, voči ktorej sa viedlo takmer tri roky trestné stíhanie, bola vystavená procesným úkonom zo strany orgánov činných v trestnom konaní ako osoba podozrivá, obvinená a následne obžalovaná z trestného činu, dokonca bola obmedzená jej osobná sloboda, pričom počas tohto trestného stíhania žila v neistote, frustrácii, psychickej nepohode, keď sa trestné stíhanie skončilo oslobodzujúcim rozsudkom, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný (žalobca). Za primeraný súd považoval nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 4.000 eur, čo predstavuje za jeden mesiac trestného stíhania sumu 137,93 eur (na jeden deň trestného stíhania je to v priemere 4,60 eura). Pri určení tejto sumy odškodnenia pritom súd vychádzal nielen z ustálenej judikatúry NS SR (napr. sp. zn. 4Cdo 177/2005, sp. zn. 6M Cdo 15/2012, sp. zn. 6Cdo/38/2019), rozhodnutí ESĽP (napr. Italehti a Karhuvaara v Fínsko), ale aj z rozhodnutí súdov súdov SR v obdobných veciach, napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/33/2023 zo dňa 18.4.2023, ktorým Krajský súd v Košiciach priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu 3.000 eur za nezákonné trestné stíhanie v trvaní 1,5 roka (čo za jeden mesiac trestného stíhania predstavuje 166,67 eur, za jeden deň to predstavuje 5,56 eur), ďalej napr. rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/42/2023 z 19.3.2024, ktorým odvolací potvrdil rozsudok bývalého OS KE I, ktorým súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 eur za 3,5 roka nezákonného trestného stíhania (čo za jeden mesiac trestného stíhania činí 119,05 eur, za jeden deň to predstavuje 3,97 eura), ďalej rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/223/2023 zo dňa 7.8.2024, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok Mestského súdu Košice čo do výroku o náhrade nemajetkovej ujmy vo výške 7.000 eur za 3,3 roka nezákonného trestného stíhania (čo za jeden mesiac trestného stíhania predstavuje 179,49 eur, za jeden deň to predstavuje 5,98 eur). Súd však zdôrazňuje, že v každom jednom osobitnom prípade sa náhrada nemajetkovej ujmy musí odvíjať od konkrétnych skutkových okolností a akákoľvek paušalizácia jej náhrady nie je možná.

47. Pokiaľ de o výšku nemajetkovej ujmy za trestné stíhanie a väzbu, tu súd uvádza, že primeranosť nemajetkovej ujmy treba vždy posudzovať resp. určovať (okrem iného) aj v kontexte zohľadnenia ďalších právnych predpisov upravujúcich obdobnú problematiku ako napr. zákon č. 215/2006 Z.z. vychádzal z § 17 ods. 4 zákona č. 511/2003 Z.z., ktoré výslovne limituje hornú hranicu výšky náhrady nemajetkovej ujmy, kedy túto maximálnu výšku zastropuje sumou, ktorou sa odškodňujú obete trestných činov. Predmetný zákon v § 6 ustanovuje, že celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy. V danom prípade si žalobca uplatnil nárok na

náhradu nemajetkovej ujmy z titulu nezákonného trestného stíhania a z titulu nezákonnej väzby vo výške 26.000 eur. Rozhodným bol rok 2016, kedy bolo vydané uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré predstavuje nezákonné rozhodnutie. V roku 2016 činila minimálna mzda 405 mesačne, teda maximálna suma odškodnenia nesmie prekročiť jej 50-násobok, ktorý predstavuje sumu 20.250 eur. Celková suma náhrady nemajetkovej ujmy priznaná súdom predstavuje sumu 17.020 eur. Nakoľko súd rozsudkom (v poradí prvým) priznal žalobcovi sumu 9.500 eur, pričom v tejto časti nebol rozsudok napadnutý a nadobudol právoplatnosť, bolo potrebné od sumy 17.020 eur odpočítať už priznanú sumu 9.500 eur, ktorý rozdiel predstavuje 7.520 eur, ktorú sumu súd uložil žalovanej zaplatiť žalobcovi. Celková náhrada nemajetkovej ujmy priznaná súdom tak z titulu nezákonnej väzby a nezákonného trestného stíhania 17.020 eur neprekračuje maximálny limit stanovený zákonom č. 215/2006 Z.z.

48. Podľa ustanovenia § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z., ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, ak sú neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

49. Podľa ustanovenia § 517 ods. 1, veta 1., ods. 2 Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní je v omeškaní. Ak ide o meškanie splnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

50. Podľa ustanovenia § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1.2.2013, výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k 1. dňu omeškania splnením peňažného dlhu.

51. Súd zároveň priznal žalobcovi aj ním uplatnený 5 % úrok z omeškania ročne zo sumy 17.020 eur (náhrada nemajetkovej ujmy celkovo priznaná súdom). Takéto priznanie úroku z omeškania vyplýva z § 517 ods. 1, 2 Obč. zák., § 3 Nariadenia vlády SR a je v súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu, napr. uznesenie NS SR zo dňa 31.1.2022 sp. zn. 7Cdo/339/2021, ktoré nadväzuje na skoršie rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 4Cdo/48/2017, 4Cdo/257/2019. V danom prípade sa do omeškania žalovaný dostal najskôr dňom doručenia oznámenia o neuspokojení nároku žalobcu dňa 27.6.2019, od ktorého súd priznal žalobcovi príslušný z omeškania až do zaplatenia.

52. Riadiac sa vyššie uvedenými úvahami, súd uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi sumu 7.520 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 17.020 eur od 27.6.2019 do zaplatenia titulom náhrady nemajetkovej ujmy a v prevyšujúcej časti žalobu ako nedôvodnú zamietol (o 8.980 eur).

53. Podľa § 261 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

54. Podľa § 255 ods. 1, 2 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

55. O nároku na náhradu trov konania o náhrade škody súd rozhodol v súlade s ust. § 255 ods. 2 CSP, kedy úspech žalobcu činil 91,22 % (priznaná suma 7.246,56 eur), jeho neúspech činil 8,78 % (v časti o 697, 45 eur , v ktorej bola žaloba zamietnutá), celkový pomer úspechu žalobcu tak v konaní o náhrade škody činí 82,44 % (91,22% - 8,78 %). Súd tak žalobcovi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov konania o náhrade škody v rozsahu 82,44 %.

56. O nároku a náhradu trov konania o nemajetkovej ujme súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, kedy žalobcu považoval za plne úspešnú stranu a priznal jej voči neúspešnej žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Nemajetková ujmy sa z hľadiska rozhodovania o trovách konania vyznačuje určitými špecifikami. Pokiaľ majetkovú škodu možno vyčísliť a objektivizovať, v prípade nemajetkovej

ujmy náhrada slúži na primerané odškodnenie zásahu do objektívne nemerateľných hodnôt, a preto určenie jej výšky spočíva do určitej miery na úvahe súdu. Pokiaľ výška plnenia závisí aj na úvahe súdu, nevedia sporové strany výsledok sporu ovplyvniť, a tak prípadné nevyhovenie žaloby v celom jej rozsahu nemožno považovať za čiastočný neúspech. Pri vyčíslení výšky náhrady sa za hodnotu sporu považuje výška priznaného plnenia, ktorú môže posúdiť podľa svojej úvahy súd. Skutočnosť, že súd nepriznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu ním uplatnenom (26.000 eur), teda nemožno považovať za procesný neúspech žalobcu.

57. O výške náhrady trov konania rozhodne súd v lehote do 60 dní po právoplatnosti tohto rozsudku, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

58. Zároveň súd v danom spore nemal preukázaný žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa, pre ktorý by bolo dôvodné aplikovať ust. § 257 CSP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestský súd Košice v troch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha (§363 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (358 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.